

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Cultu Sacrosancti Cordis Dei Ac Domini Nostri Jesu Christi

Galliffet, Joseph de

Romae, M.DCCXXVI.

Liber I. De Origine progressu & natura cultus SS. Cordis Jesu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45817)

Carolus Nanteur pinx.

Leone Meunier sculp.

LIBER PRIMUS

*De Origine, Progressu, & Natura cultus
Sanctissimi CORDIS JESU.*

CAPUT I.

Origo piissimi Cultus.

Ametfi inter Sanctos viros,
qui actis retro sæculis florue-
re, plerique reperiantur, qui
studio singulari erga cor Je-
su affecti fuere: ut ex dicen-
dis apparebit. Atque adeo
cultus cordis Jesu, ex illa
quidem parte, antiquissimus
dici possit, tamen quia paucis dumtaxat hominibus,
iisque præcipuo quodam amore dilectis, hoc munus a

A Di-

2 DE CULTU SACROSANCTI

Divina Misericordia, olim concessum fuit; necdum in vulgus emanarat: fieri non potest, quin officium erga cor Jesu, quo de agimus, novum esse plerisque videatur: qui scire proinde cupient, unde factum sit, ut sic repente prodiret in publicum: quo authore? quo consilio? Præterea, quum reapse nova ratio, cordis Jesu colendi, nec usurpata prius, his temporibus afferatur: jure suo sciscitabuntur, quis novæ hujus rationis adinventor fuerit, quæve illius authoritas sit? Atque his ego quidem dubitationibus, satisfacere volens, antequam ad cultus naturam explicandam aggredior, pauca præmittere de illius origine cogor: eoque facio lubentius, quod ea prorsus ejusmodi est, ut maximam commendationem huic SS. Officio allatura esse videatur.

Cultus Sacrosancti cordis Dei Jesu, ejusque cultus tota ratio, modusque, ab ipso Jesu, privatim revelante ortum habet: inventor ipse Jesus est, idemque procurator ac promotor: ipse cultum ac venerationem peculiarem cordi suo adhiberi præcepit; modumque in eo cultu servandum præscripsit ipse divinitus. Neque jam super ea re prudentibus, ac gestoribus consciis, ullus dubitationi superest locus: explorata res est in Gallia, & pervulgata: ut autem exteris quoque, sit cognita, quemadmodum se res habeat, breviter narrabimus.

Ante omnia, hoc observare juvabit: quam multa sint in Ecclesia Catholica, religionis officia, aliaque omnis generis pia opera, ad Dei gloriam, Sanctorum cultum, animarum bonum, spectantia; quæ quum in singulis regnis, provinciis, ac pene civitatibus recepta jam ac stabili-

bili-

bilita sint; non aliam tamen habent originem, quam privatas revelationes: seu Summis Pontificibus, seu Episcopis, seu aliis Sanctis viris, aut foeminis divinitus injectas. Mitto Religiosorum ordinum, tam virorum quam mulierum, institutiones; quæ prope omnes Deo aut Virgine Matre revelantibus, initium accepere; uti ex fundatorum vitæ actis, ac propriis cujusque ordinis annalibus certissime constat. Mitto innumera, quæ in monumentis Ecclesiasticis passim occurrunt, ad Fidei propagationem, ad malorum Ecclesiæ impendentium liberationem, aut bonorum procuracionem conducunt, ab eodem fonte profecta. Hæc mitto, ut in rebus quæ proposito nostro magis congruunt hæreamus. Enimvero quot in Ecclesia celebritates, ac festi dies; quot devotionis officia, ac pietatis exercitia, fidelium usu ubique recepta, initium a privatis revelationibus habuere? Quid memorem festa inventionis Sanctæ Crucis; dedicationis Sanctæ Mariæ ad Nives; ejusdemque Virginis conceptionis, nativitatis, ac visitationis festivitates; Rosarii, ac Scapularis, solemnitates; apparitionem S. Michaelis Archangeli; inventionem Sancti Stephani; aliaque ejusmodi sexcenta, adeo nota & communia, ut pigeat his enumerandis immorari?

*Baron. in
notis. 2. foliis.
8. Sept.
8. Decemb.*

Verum inter omnes ejusmodi festivitates, quarum initia, privatae cuiusdam revelationi referri debent; una est, totâ Ecclesiâ, celeberrima, tam ad propositum nostrum accommodata, ut nefas sit, illam hoc loco præterire. Celebritatem dico Corporis Christi: in cujus institutione, tanta reperitur, cum ea de qua agimus, confor-

mitas, ut mihi, utriusque originem, progressum, modum, successus, difficultates, incrementa attente consideranti, nihil omni ex parte similius esse posse, visum fuerit. Quod, ne temere a nobis dici, aliquis fortasse suspicetur; ab hac utriusque officii & solemnitatis, inter se comparatione, narrationem nostram auspicari operæ pretium duximus: persuasi nimirum, nihil aptius animis, ad ea quæ in decursu dicturi sumus, præparandis, afferri posse.

Igitur ex legitimis historiæ Ecclesiasticæ monumentis, duo, circa festivitatis Corporis Christi institutionem, pro certis habentur. Primum: Eam ortum fuisse ex facta privata revelatione. Constat hoc punctum, ex ipsa institutionis Bulla Urbani IV. his verbis: *intelleximus olim dum in minori essemus officio constituti, quod fuerat quibusdam Catholicis divinitus revelatum, festum ejusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.* Fuit autem hæc revelatio facta virgini Deo sacræ, nomine Julianæ; quæ postea in sanctorum numerum relata est: ejusque festus dies in 5. Aprilis incidit. Secundum: Hujus festivitatis initia, innumeris magnisque contradictionibus, ac difficultatibus paruisse. Rem totam a Scriptoribus Ecclesiasticis fusius traditam, paucis, pro ratione instituti nostri, contrahe-

Chapeauville de reb. Leod.

Bar. 1230.

Sed omnium fusissime Bolland. act. SS. 5. April. in vita S. Julianæ.

Vivebat juxta civitatem Leodiensem, suo clausa monasterio, Juliana virgo: quum Deus, qui humilitate delectatur, cujusque fermocinatio cum simplicibus, festivitatem Corporis Christi antea Ecclesiæ incognitam

tam

tam instituere volens, suum illud consilium humili ac simplici virgini communicare non est dedignatus: eidem una denuncians, se, in hoc exequendo consilio, illius operâ uti constituisse. Illa hac denunciatione percussa, rei que novitate attonita, simulque difficultatibus perterrita, reputans apud se quantum ejusmodi negotium, a foeminae imbecillitate, monasterio praesertim inclusa, omnique ope destitutæ abhorreret; revelationi sibi coelitus immisissæ diffidens, ipsos viginti annos divinis impulsibus resistit; nemini rem concedere ausa. Verum longiorem moram Domino non ferente, ac Julianæ conscientiam stimulare non cessante, veritas illa ne voluntati divinæ cum numinis offensione resisteret; hoc timore victa, rem demum totam confessorio suo manifestavit.

Anno 1710
Bolland. ibid.
in Comment.
pr. xvio. s. 4.
& l. 2. vitæ
c. 2.

Erat ille Leodiensis Ecclesiæ Canonicus, vir pius, spirituumque discretionis gratiâ præditus: cui quum dudum nota esset Julianæ Sanctimonia, de veritate supernæ revelationis, adjuvante in primis divino lumine, dubitare minime potuit. Attamen ut in re tanti momenti certius ageret, placuit in consilium adhibere viros nonnullos pietate simul ac doctrinâ conspicuos. Hi mature perpensis omnibus, unanimi consensu confessorii sententiam probavere; communique etiam consilio ad divinæ voluntatis executionem impigre animum adjecere.

Anno 1230

Verum ubi primum rumor increbuit, agi de nova inducenda festivitate in honorem Corporis Christi in Eucharistia residentis; mirum est quas ille turbas rumor exciverit; quæ animorum contentiones extiterint; qui-

busve contradictionibus, impugnationibus, ac demum persecutionibus illi vexati sint, qui hujus consilii auctores, fautoresve sunt habiti.

*Apud Bol-
land. c. 3.*

Ita est, ita sane. Illa illa festivitas, qua vix ulla hodie in Ecclesia sanctior; nulla illustrior, nulla justior; nulla fidelibus acceptior, ac gratior; nulla utilior; nulla dulcior; non sic a principio habita, non sic accepta fuit: imo acerrime impugnata, summoque cum contemtu rejecta. Adeo ut historico coevo, qui turbas illas commentariis suis persecutus est, affirmare licuerit, *festivitatem illam positam fuisse in signum cui contradiceretur, innumerosque habuisse contradictores, & atrocissimos impugnatores.* Ubi illud quoque observandum duxit, in re nostra non omittendum, in eadem videlicet Clericorum congregatione in qua Deus defensores novae festivitatis elegerat, impugnatores ejusdem obstinatissimos extitisse. Julianæ revelatio quæ afferebatur, ceu delirium infirmæ mentis rejectum est. Ipsa Juliana gravissimis insectationibus exagitata ac vexata fuit. Qui vero ejus partes tueri visi sunt, stolidæ credulitatis infirmulari, variisque passim injuriis, probris, irrisionibus, laceffiri cœperunt: vix ut in sacro cultu promovendo quicquam agere, loquive palam, adversantium metu auderent.

Neque deerant obtrectatoribus argumenta quibus pervicaciam suam plausibilem redderent. Impugnabatur Sanctissimus cultus, ceu novitas actis retro sæculis incognita: eoque solo capite reprobanda. Inutilem præterea ac prorsus superfluum novam festivi-
ta-

tatem clamabant: quippe quæ jam celebraretur feria 5. majoris hebdomadæ in Cœna Domini: ac insuper quotidie in missarum Solemniis de institutione SS. Sacramenti commemoratio fieret.

Ipsam etiam nomen Corporis Christi, quod festivitati indicebatur, novam calumniandi materiam cavillatoribus subministrare aptum erat: objicere enim poterant (quod diebus nostris in re simili factum vidimus) vocabulo illo, nihil nisi materiale, Carnem Christi videlicet, fidelium devotioni proponi: cultus autem Christi Carni adhibitus, quid ad solidam pietatem conferre posset, non apparere. Veram ac Germanam Christianorum pietatem aliquid a materia, sensibusque magis discretum postulare. Præterea novo cultu ipsum quodammodo dividi Christum videri: qui quum totus quantus est, in Eucharistia sit; non carere superstitione soli illius corpori præcipuam, ac peculiarem venerationem adhibere. Denique si Corpori Christi colendo propria festivitas instituenda sit, idem pari jure faciendum animæ, divinitati, personæ; ac festa sine modo multiplicanda. His, similibusque rationibus, prout unicuique affectus, aut animi præoccupatio suggerebant, nova festi institutio acerrime, ac constanter impetebatur. Verum enim vero officium Sanctissimum Dei consilio susceptum, sæva licet tempestate jactatum, mediis quasi in fluctibus felicem, divina providentia dirigente, cursum tenebat: varia in loca sensim sine sensu penetrabat; veritas ejus, soliditasque discussis paulatim præjudiciorum tenebris agnoscebatur, diffundebatur, probabatur: imo
in

in ipsis etiam adversariorum animis, errore contrario paulatim depulso, prævalebat.

Episcopus Leodiensis primus omnium fuit, qui anno 1246. novam festivitatem, suffragio suo comprobata, sua in Dicecesi publicam esse voluit. Inde in vicinas provincias propagata: annis deinceps decurrentibus, in aliis etiam remotissimis recepta fuit; novis ubique contradictionibus obnoxia: donec Urbani IV. Summi Pontificis autoritate, universali Ecclesiae anno 1264. multis adhuc reclamantibus, proposita est. Ac postea a Clemente V. in Concilio Vienensi anno 1311. confirmata, post annos a prima origine circiter octoginta, pacificam demum ubique possessionem obtinuit.

Jam, ad rem nostram veniamus. His porro, quæ modo narravimus, immorari tantisper oportuit, quia nativam eorum omnium imaginem referunt, quæ in festivitatis cordis Jesu institutione contigerunt. Rem totam paucis accipe, studiose lector, atque quum tacitus inter utriusque Officii initia, & incrementa, comparisonem institues, senties profecto unum ab altero, ne puncto quidem discrepare.

Vivebat Parodii (quod in Gallia, Burgundiæ ducatus oppidum est) Virgo Sanctimonialis nomine Margarita Alacoque, ex ordine S. Francisci Salesii a Visitatione B. Mariæ nuncupato: quæ virgo anno 1690. vita functa est. Fuit hæc vitæ sanctitate insignis, omnibusque cœlestibus donis mirum in modum cumulata. Quod ut omnibus certo appareat, adjiciemus huic opusculo codicem translatum, qui ab ipsamet virgine manu
sua,

sua, obedientia cogente, vernacule conscriptus fuit, in quo vitæ suæ seriem ad certam usque ætatem mira simplicitate complexa est. Adjungemus etiam nonnulla litterarum fragmenta ad eundem finem pertinentia; ac demum ad cumulum proferemus testimonia præsidum & antistitarum ejusdem virginis, illius sanctimoniam commendantium. Hæc omnia qui legerit, convincetur plane, hanc quoque Virginem inter cæteras Christi Jesu sponfas dilectissimas annumerari facile posse. Hæc igitur illa Sanctimonialis fuit quam Dominus Jesus eligere dignatus est, ut officio ad cordis sui cultum destinato initium faceret. Ac primo quidem, ut eam ad tantum opus præpararet, cœlestes quasdam ac mirabiles illustrationes in ejus animam immittere cœpit de Cordis Jesu excellentia, quibus illa in admirationem rapta, tanto illius SS.^{mi} Cordis amore exardescere cœpit, ut studio illius gloriæ procurandæ pene confici videretur. Nihil cogitabat aliud, nihil loquebatur aliud, nihil moliebatur aliud, nihil ardentius desiderabat, nihil postulabat vehementius.

Tum vero Jesus famulam suam hac ratione præparatam, cœlesti, ut solebat, visione recreatam admonuit, velle se cordi suo SS.^{mo} peculiarem cultum in Ecclesia suscitare, nova in eum finem solemnitate instituta: in negotio vero procurando, se ipsius opera uti constituisse, declaravit. Quantum lætitiæ ac voluptatis sacræ Virgini peperit nuncium de instituenda nova solemnitate, tantumdem mœroris ac timoris attulit ratio operis perficiendi, in qua videlicet, opera ejus desiderari

B

vide-

videbatur. Suæ namque tenuitatis apprime conscia, similes prorsus animi motus experta est, quas in B. Juliana vidimus. Timuit: filuit: divinis impulsibus, ac monitis multos annos restitit: donec conscientiaë stimulis, ac Numinis offendendi timore victa; quum animæ præsertim rectorem idoneum, quem illi Deus adiutorem destinaverat, nacta esset; omnia demum eidem aperire constituit.

Fuit is P. Claud. la Colombiere e Societ. Jesu, ille idem qui totâ hodie Europâ clarus est ac celebris, cum ob concionum excellentiam quæ publicæ luci donatæ magnos ubique fructus peperere: tum vero præcipue ob ea, quæ vivens præclare gessit, præsertim in Anglia, quò superiorum jussu trajecerat, Ducissæ Eboracensis postea Angliæ Reginæ a concionibus futurus. Quo munere vir Dei dum strenue fungitur, aliisque viro Apostolico dignis operibus incumbit, hæreticorum odio in carcerem truditur; ubi pluribus mensibus miserrime detentus, tandem extractus, tota Anglia in odium Fidei pulsus est. Unde in Galliam remigrans, confectus morbo quem ex assiduis laboribus, ærumnisque toleratis contraxerat, quatuor adhuc circiter annos ægre vitam protraxit; ac eodem denique morbo consumptus est: bonis omnibus magnum sui desiderium relinquens. Vir fuit omnium existimatione summo ingenio, summâque prudentiâ, eloquentiæ in primis laude conspicuus; sed quod caput est, singulari pietate ac vitæ sanctimonia præstans. Quæ opinio sanctitatis post mortem, ut in sanctis fere accidit, longe fuit illustrior: quum nempe
mul-

multa præclara, quæ ipso vivente ignorata fuerant, cognoscere demum licuit: inter quæ non infimum tenere locum videtur arduum illud, dignumque tali viro votum, quo sese Deo obstrinxerat, summæ perfectionis assequendæ, in absoluta omnium societatis nostræ constitutionum, ac regularum observatione.

Hunc igitur talem, tantumque virum, ut dicere cœperam, Christus Jesus prædictæ virgini adjunxit pii operis focium. Verum hæc provincia qua ratione tum dictæ virgini, tum P. Claudio a Deo demandata sit, ex illis ipsis cognoscere operæ pretium erit: rem enim totam scripto testatam reliquere. P. Claudius in certo codice in quem cœlestes illustrationes referre solebat, sibi a Patre luminum immissas, eo maxime tempore, quo exercitiis spiritualibus juxta morem Societatis nostræ operam dabat (qui codex ob rerum præstantiam editus est in lucem) in illo inquam codice, dum in Anglia jam esset, hæc instinctu Numinis scripta ad verbum reliquit.

His spiritualibus exercitiis finem imponens firmissime animo decrevi, omni studio curaque in id incumbere, ut quod Domini jussu mihi præscriptum fuit, executioni mandetur. Gratia siquidem dulcedine ineffabili modo delibutus, cognovi penitus sensique, Deum opera mea uti velle, in negotio sibi acceptissimo procurando, quod totum pertinet ad certum quoddam religionis officium, Christum Jesum in altaris Sacramento respiciens; cujus officii rationem, Dominus Jesus personæ sibi in primis charæ, peculiari revelatione

„ manifestare dignatus est . Plerosque ego jam in Anglia
„ ad hocce piissimum officium amplectendum, Deo adju-
„ vante, feliciter permovi : litteras quoque ad amicum in
„ Galliam missi; rogans, ut ad hoc idem quos posset indu-
„ ceret : quod utique ad Dei gloriam maxime cessurum
„ confido, ob ingentem vim animarum magna pietate
„ præstantium, in eo loco ac communitate degentium .
„ Quin possum, o mi Deus, ubique terrarum versari,
„ quodque a servis & amicis tuis jure tuo expectas, apud
„ omnes gentes prædicare ! Cum igitur Deus consilium
„ suum dictæ personæ declarasset; ipsaque ad me retulisset;
„ quæ referebat, scripto ut traderet jussi : quæ ego rursus
„ in hoc exercitiorum meorum diario describere non sum
„ gravatus . Siquidem Deus hoc negotium curis etiam
„ meis vult promoveri .

„ In hunc ergo modum illa rem totam, scripto manu
„ sua confecto, complexa est . Die quodam infra octavam
„ Corporis Christi, cum orationi, coram Sanctissimo Sa-
„ cramento vacarem, cœlestibus gratiis a Domino meo
„ supra modum omnem repleta sum . Ego vero quum
„ pro tantis beneficiis aliquid pro tenuitate mea repen-
„ dere ardenter cuperem ; votis meis Dominus annuens,
„ nihil inquit, præstare potes, quod mihi futurum sit ac-
„ ceptius, quam si illud perficias, quod te sæpius antea
„ monui . Tum cor suum Sacrosanctum detegens: vides
„ inquit cor meum : Cor illud tanto hominum amore
„ succensum, ut nihil prætermiserit, viribus exhaustis
„ penitus atque consumptis, quo amorem hunc immen-
„ sum certissimis signis testatum eis relinqueret . Eorum

ta-

tamen pars maxima usque adeo se mihi gratos, amicosque non exhibent, ut me etiam injuriis, contumeliisque in hoc amoris mysterio assidue laceflant. Quod eo etiam acerbius accidit, quod a personis mihi dicatis talia quoque pati cogor. Itaque a te requiro ut feria sexta, quæ post octavam festi Corporis mei proxima tequitur, cordi meo colendo peculiariter sit dicata, qua die ad Sacram mensam accedendo, injuriæ cordi meo in altaris mysterio inflictæ, eo maxime tempore, quo palam fidelium venerationi expositus sum, violati honoris reparatione sarciantur. Et quidem spondeo, eos omnes qui hoc honore cor meum afficient, ipsius divini cordis influxu coelestium gratiarum copia fore cumulandos. Tum ego: heu Domine mi, heu, quam tandem adhibere vis consiliorum tuorum adjutricem! Me nimirum cujus summa vilitas, ingensque peccatorum numerus, successum potius impediunt, sane quam juvabunt: præsertim quum tot alii e famulis tuis præsto sint, qui operam suam in eo quod cupis strenue navent. Tum Christus: an vero imprudens ignoras, infirma mundi me eligere solitum, ut fortia confundam, meæque esse sapientiæ, imbecilles homines in consiliis meis exequendis adhibere, ut nimirum quum ipsi sibi nihil adscribere valeant, potentia mea gloriosius manifestetur? Rationem igitur, Domine mi, viamque demonstra jussa tua perficendi. Jesus autem: adi inquit, ad servum meum N. eique meo nomine refer, ut omni ope connitatur, quò hoc religionis officium stabiliatur: futurum hoc cordi meo gratissimum. Ne vero despondeat ani-

» mum propter impedimenta quæ multa occurrent su-
 » peranda: namque scire debet, eum omnia posse, qui
 » sibi prorsus diffidens, fiduciam suam omnem in me
 » uno, spemque collocat. Hactenus P. Claudius.

Ille vero eximia pietate vir, spirituumque discernen-
 dorum magister peritissimus, quum virginis sanctitatem
 haberet perspectissimam, nullamque fraudem in eo
 quod agebatur suspicari omnino posset: mandatum
 Domini sui excepit ea reverentia, qua par erat, cultum-
 que deinceps cordis Jesu pro virili parte promovere,
 quoad vixit, non destitit. Modicum tamen piissimus
 cultus eo vivente progressum habuit: seu quod Dei fa-
 mulus paulo post in Angliam, uti dictum est, trajecerit:
 seu quod ex Anglia redux, quatuor dumtaxat annos
 continuis morbis afflictatus superstes fuerit: seu denique
 propter impugnantium morositatem, qui ea novitate
 offendi videbantur, ac ne induceretur resistebant. Ve-
 rum enim vero Deus opus suum quod cœperat imper-
 fectum non dereliquit; uti cap. sequenti videbitur.

C A P U T II.

De progressu Sanctissimi Cultus.

Patre Claudio La Colombiere e vivis sublato: scri-
 pta illius opera publicæ lucis dignissima paulo post
 edita sunt: inter quæ memoratus ille codex est repertus,
 qui admirabiles plane pietatis sensus continens, summa
 aviditate a populis exceptus est, atque etiamnum piorum
 ma-

manibus, totâ Europâ varias in linguas translatus, magno cum animarum fructu usque teritur. In eo autem codice quum revelatio illa, de qua dictum est. (Deo sic res longe ante ad propositum finem mirabiliter disponente) inserta esset: inde officio erga cor Jesu, mirifica accessit commendatio: atque ex eo fonte primum noster hic cultus emanavit in publicum. Codicem illum alii postea libelli secuti sunt, de eadem re uberius, & explicatius tractantes; variasque exercitationes ac præcationum formulas cordi Jesu colendo idoneas complectentes: quorum ope Sacratissimus Cultus celebrior factus, a multis usurpatus, & in praxim deduci cœpit. Verum quod fuit novæ praxis ac cultus initium, idem & perfectionis fuit. Nam ubi primum animadversum est, novum istud pietatis exercitium diffundi, usuque perfici: incredibile dictu est qui animorum motus, qui clamores extiterint: iis etiam in locis ubi non publice sed privatim tantum usurpato contigit. Adeo ut plerique pacis studio, omnino ab eo exercitio cessandum duxerint. Ipsum (quod mirere) cordis Jesu vocabulum sacro officio inditum, multorum iram & indignationem accendere videbatur, ut coram ne pronunciari quidem sine offensione quiret. O Jesu, o Salvator hominum amantissime, quid demum in hoc tam sacro tamque suavi vocabulo fuit, tali contemptu dignum? Quid in corde tuo, quo nihil sanctius, nihil dulcius, nihil nobilius, nihil divinius esse potest, quid inquam repertum est, aptum ad animos Christianorum offendendos? Quam tandem mentis aut cœcitate tanta, aut perturbatione

con-

contigit, ut fideles tui, officium tam sancto, tam divino, tamque amabili nomine insignitum ac nobilitatum, ipsiusmet vocabuli averfatione & odio, fastidirent ac respuerent? Mirum hodie cunctis accidit, quum auditur, aut legitur, solemnitatem Corporis Christi acerrimas olim in prima sui institutione contradictiones passam esse: at mirum certe magis posteris aliquando accidet, quum audient, aut legent festivitatem cordis Christi similibus impugnationibus patuisse.

Porro nihil huc attinet, ea fingillatim enumerare, quæ contumeliose in Sacrum Cultum seu dicta, seu scripta, seu gesta sunt: quanta vi, & acerbitate in illum, viri etiam religiosi insurrexerint: quam indigne passim habiti sint pii officii authores fautoresque; quibus calumniis, dicteriis, irrisionibus jactati: quam sæva in ipsam quoque virginem Margaritam persecutio in ipso suo monasterio efferbuerit: hæc inquam longiori narratione referre nihil juvat; præsertim quum multi adhuc, qui horum participes fuerunt, superstites sint, atque in melius jam mutati. Omnia uno verbo complectar, renovata scilicet singula, quæ de initiis festi Corporis Christi nar-
ravimus.

Verum quod ibidem de divini consilii executione observavimus, idem omnino in negotio præfenti contigit. Excitata nimirum tempestas, cursum piissimi cultus retardare quidem potuit; at nullatenus impedire. Factum est enim, aspirante Numine, ut ubi semel fuit cognitus, diffundi latius ac propagari nunquam deinceps cessaverit. Primum quidem occulte, ac timide a
pau-

paucis susceptus : postea publice ac confidenter usurpatus a laicis pariter ac clericis ; sed maxime uti decebat in religiosis cœtibus a viris fœminisque ; junioribus natuque majoribus ; doctis juxta ac idiotis ; perfectis in studio virtutis , parumque provectis ; consilium ad id dantibus privatim ac impellentibus confessariis , animarumque ductoribus ; hortantibus etiam publicè verbi divini præconibus ; eo plane successu ut digitum Dei hîc quoque fuisse rerum conscii dubitare minime possint . Libelli in eam rem conscripti toto regno disseminati : Imagines Sanctissimi cordis magno numero & pingi & sculpi cœptæ , sexcentisque in locis fidelium adorationi palam expositæ : altaria cordi Jesu dicata plurima : confraternitates in ejusdem divinissimi cordis honorem , in omnibus regni provinciis Episcoporum authoritate constitutæ ; atque a Sede Apostolica consuetis indulgentiis decoratæ : festus dies cordi Jesu colendo destinatus , & ab eisdem confraternitatibus solemni , ut fit , pompa & apparatu celebratus : quod quidem festum ut Sanctimonialia a visitatione Beatæ Mariæ nuncupatæ singulis annis simili pompa in suis Ecclesiis celebrent , ab Episcopis , totâ Galliâ ac deinde a summis Pontificibus , brevi indulgentiæ speciali , toto orbe concessum est . Id præterea in eisdem monasteriis , aliisque nonnullis in more positum est , ut singulis mensibus dies una cordi Jesu colendo præcipue consecrata sit , indictâ eo die in eumque finem omnium Sanctimonialium sacra communione . Denique piissimus cultus , 40. annorum spatio , impedimentis superatis , toto regno

C

fen-

sensim diffusus, summo animarum fructu ac bonorum omnium gaudio late vigebat: cum ecce tibi novus ac mirabilis modus a Divina Sapientia præparatus, repente præter omnem expectationem exorsus est: quo certe nihil ad Sanctissimum cultum dilatandum; ad populorum animos percellendos, ac permovendos; ad Pastorum zelum acuendum; ad reverentiam denique sacro officio apud Magnates, plebejosque conciliandam aptius, & efficacius esse potuit. Siquidem grassante in Gallia his posterioribus annis pestilentia, urbesque florentissimas in Provincia miserrime devastante; hanc Deus cogitationem singulis urbibus peste afflictis iniecit, ut ad cor Jesu tanquam ad certum perfugium recurrerent: quo consilio quasi divinitus afflato, avidissime a Præsulibus ac Magistratibus suscepto, sese omnes cordi Sacratissimo, votis etiam solemniter editis, non sine præsentis numinis auxilio devoverunt. Quibus votis sese peculiariter ad festum Sanctissimi Cordis Jesu singulis annis in perpetuum celebrandum, Episcopis annuentibus & edicentibus, obstrinxere. Hoc Massiliæ primum, hoc Aquisfextis, hoc Telone, hoc Arelate, hoc Avenione invicem factum est. Quæ tam subita, tam inexpectata, tamque solemnis populorum, & Episcoporum ad cor Jesu conversio, præsertim in tam variis, ac diversis locis, tanta animorum consensione, sine instinctu divino excitari minime potuisse credenda est.

Porro eventus ille mirabilis, quum ad commendationem piissimi cultus, propter tot Episcoporum auctoritatem multum omnino valeat: illiusque progressum
in

in tot Diocæsisbus præcipuis sane, ac diffusis clare demonstrat; operæ pretium erit, ea quæ hac occasione gesta sunt, ex ipsis Episcoporum publicis decretis, aliisque authenticis instrumentis cognoscere. Quæ propterea ad calcem hujus opusculi diligenter annectemus.

Cæterum existimandum non est, hos Provinciæ Episcopos primos extitisse, qui Sacrosancto cordi publicam venerationem adhibuerint. Alii enim non paucissimi intra Galliam, tum extra, illis exemplo præiverant; piisque officium jamdudum amplexi, suis in Diocæsisbus publicum esse voluerant.

Archiepiscopus Lugdunensis Fr. Paul. de Neuville de Villeroy Galliæ Primas, anno 1718. 3. Decemb. nullo adhuc imminente contagionis periculo, sed sola innata pietate, Numinisque instinctu permotus, mandatum edidit typis impressum, quo festum cordis Jesu in amplissima Diocæsi celebrandum indicebat. Anno vero 1721. 3. Junii. Cum jam pestilentia quæ Provinciam vastabat, terrorem vicinis provinciis incussisset; mandatum illud primum, novo decreto confirmavit: diemque cordi Jesu Sacrum in universa Diocæsi feriatum esse voluit. Archiepiscopus Bisuntinus Pet. de Grammont pietate ac religione insignis, anno 1692. cultum cordis Jesu ita probavit, ut Missam propriam die cordi divinissimo dicato celebrandam, missali quod illius provinciæ peculiare est, atque a Romano diversum, inferi mandaverit. Illo ipso tempore Episcopus Lingonensis Archiepiscopo Bisuntino proximè vicinus; hujus exemplum secutus idem omnino in hono-

rem cordis Jesu sua in Dicecesi constituit: Missamque Bifuntinam suo quoque missali adjungi præcepit. Episcopus Constantiensis in Normania Carol. Fr. De Lomenie de Brienne, primus omnium in Gallia fuisse videtur, qui cordi Jesu cultum solemniori ratione detulerit, jam enim ab anno 1688. templo ad honorem Sanctissimi Cordis in Seminario suo excitato ac consecrato; constitutaque pia sodalitate cordis Jesu nomine insignita, quam Romana Sedes indulgentiis etiam decoravit, officio publico festum cordis Jesu pompa solemnissima celebravit.

Contigit sub illud ipsum tempus, ut ordo Sancti Benedicti cultum Sacratissimi cordis sibi peculiari ratione amplectendum duxerit: Officio divino proprio, sub ritu duplicis secundæ classis, suis in Ecclesiis in honorem divini Cordis certa assignata die, celebrato, ut videre licet in libello Parisiis edito officia hujus ordinis peculiaria continente.

Memoratis Episcopis adjungi debent, quotquot in orbe Christiano sunt, qui Monialibus a Visitatione B. Mariæ facultatem concessere festum cordis Jesu in propriis Ecclesiis solemniter, ut faciunt, pompa celebrandi; quos certe innumeros esse constat. Nam de Gallia quidem hoc asseri sine ulla dubitatione potest, nullum esse hujus ordinis Monasterium, in quo singulis annis, approbantibus Episcopis, festum illud Sanctissimum non agatur. In aliis vero extra Galliam provinciis, ac Regnis; in Germania præsertim, ac Polonia, idem pene factitari exploratum est.

Item

Item adjungendi sunt illi omnes Episcopi, qui fodalitates cordi Jesu dicatas, sexcentisque in locis jam constitutas approbarunt, ac condiderunt. Neque enim ab illis ignorari potest, quanto apparatu ab ipsis fodalibus, quantoque populorum concursu idem festum singulis annis peragatur. Denique adjungenda etiam videtur Romanæ Sedis autoritas, quæ omnes illas sacras fodalitates sub cordi Jesu nomine institutas, eidemque Sanctissimo Cordi publice colendo destinatas, ac dicatas, Indulgentiarum litteris cohonestavit. Ut autem certo appareat quam ingens jam sit in Ecclesia, harum fodalitatum numerus: earundem indicem, ex ipsis indulgentiarum publicis codicibus Romæ asservatis accurate extractum, lectorum oculis sub finem exhibebimus. Unde constabit harum numerum, 40. annorum spatio, ad trecentas & amplius assurgere: non in uno dumtaxat regno contractas, sed toto orbe Christiano diffusas, in Italia, Gallia, Belgio, universa Germania, Polonia, Bohemia, Lithuania, & usque in Sinas Canadamque. Neque in certis tantum Ecclesiis, seu ordinibus ejusdem generis, aut coloris constitutas; sed in omnibus sine discrimine tam Sæcularibus Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, Parrochialibus; quam Regularibus omnium ordinum virorum, ac mulierum Sancti Benedicti, S. Bernardi, S. Augustini, S. Dominici, S. Francisci, Carmelitarum, Cappucinatorum, Societatis Jesu, & aliorum. Ex qua observatione manifestissime declaratur, cultum Cordis Jesu a fidelibus avidissime ubique susceptum, totaque jam Ecclesia non sine pe-

culiari Numinis providentia esse propagatum.

His de origine ac progressu Sanctissimi Cultus præmissis, jam ad naturam ejusdem explicandam accedamus. Porro quum ad ejusmodi expositionem, si secundum divinum consilium procedere velimus, multum conferre debeat revelatio illa peculiaris, de qua superius dictum est: expedire omnino videtur illius veritatem capite sequenti confirmare.

CAPUT III.

Memorate revelationis veritas expenditur. Ubi, occasione accepta, que fides ejusmodi cœlestibus gratiis adhibenda sit, obiter perstringitur.

Ostendam paulo post, cultum cordis Jesu ita esse per sese solidum & excellentem, ut nihil opus sit ad cœlestem visionem confugere authoritatis accersendæ causa. Verumtamen quum hoc officium ab ipso Jesu divinitus fuisse traditum dixerimus; hocque si verum esse comprobetur, aptissimum sit ad fidelium animos ad pium cultum alliciendos: videndum sane est num allatæ revelationis veritas satis firmo nixa fundamento sit: an fortassis fœminæ deliramentum aut alucinatio pro divino monito nobis imprudentibus obtudatur. Quæ res eo magis examinanda videtur, quod ea vivimus ætate, qua multos reperire est tam alienos ab hisce gratiis inusitatis, ut quidquid ejusmodi audiunt, tanquam fabulas, meraque somnia respuant, & asper-
nen-

nentur. Neque illas dumtaxat cœlestes visiones quæ nostris temporibus contingere dicuntur, rejiciendas existimant: verum eas quoque quæ olim sanctis viris ac fœminis obtigere, in dubium vocare, præclarum putant ac præferunt. Verum quam imprudens quamque temeraria hæc judicandi ratio sit, cuperem sane, ut qui ita animo comparati sunt, paulo attentius considerarent. Facile nimirum intelligerent, se, quum levitatis atque ineptæ credulitatis vitium fugere volunt; in aliud non minus vitandum incidere, quum ea scilicet credere renuunt, quæ negari sine ingenti temeritate non queunt. Puto autem ingenti temeritate non vacare, si quis universè neget, dubitetve, cœlestes visiones, revelationes, aliaque id genus beneficia & obtigisse olim plerisque Sanctis; & nostris quoque temporibus similia quandoque contingere. Et quidem quod ad Sanctos ab Ecclesia receptos attinet, res demonstrari facile potest: ut enim omittam rationem, quæ peti potest, tum ex authoribus summa fide dignis, qui acta Sanctorum scripsere: tum ex Ecclesiæ autoritate, qua hæc eadem acta, ante solemnem inter Sanctos relationem recognita diligenter ac discussa, probata denique sunt: ut hæc inquam omittam, res eadem evidentissima redditur ex scriptis quæ a Sanctis ipsis confecta dum viverent, post illorum mortem, in lucem, Deo sic ad suam gloriam ordinante, prodire: in quibus multæ ejusmodi gratiæ inusitatæ, ab eis divinitus acceptæ, fatentibus ipsis ac narrantibus, continentur.

Atque ut de viris fileam, ac de fœminis tantummodo
agam:

agam: de quibus nimirum major esse suspicio solet, ne errore & allucinatione ducantur: ajo dubitari sine stultitia, nedum temeritate non posse, quin Theresia exempli causa, quin Gertrudis, Catharina Senensis, Magdalena de Pazzis, aliæque ejus generis virgines, veras a Deo illustrationes, ac revelationes acceperint. Quod ego, hoc unico argumento, quod tetigi, plane confici posse existimo: nempe extant libri ab ipsa Theresia, ab Gertrude, aliisque, instinctu divino conscripti; consilium dantibus imo cogentibus Prælati ac confessariis: qui libri pleni sunt cœlestium visionum aliarumque omnis generis divinarum gratiarum, quas sibi a Deo sæpius immittas illæ ipsæ declarant. Jam vero si hæc, univèrse sumpta, utrum a Deo vere profluxerint, vertatur in dubium; alterum e duobus dici necesse est: vel illas virgines mentitas ultro fuisse, quod summæ esset improbitatis; aut certe deceptas, & allucinatas, quod in tanta gratiarum ac revelationum copia summæ esset stultitiæ. Cum autem nihil horum de sanctissimis ac prudentissimis virginibus non modo dici salva pietate sedne cogitari quidem rationabiliter posse videatur, quid restat, nisi ut fides earum dictis ac scriptis adhibeatur? Nam si neque mentitæ, neque deceptæ sunt, certe quæ narrant, ut plurimum vera esse, prorsus necesse est.

Dixi ut plurimum. Nimirum ut alterum extremum vitiosum evitemus, & in medio quodam, veræ virtutis & sanæ doctrinæ, proprio, consistamus. Neque enim animus est persuadere, omnia quæ a viris Sanctis
in

in eo genere, aut dicta, aut scripta sunt, cœco quodam modo accipi a nobis, ac credi debere: quum hoc folius Scripturæ, ac sacrorum Authorum proprium sit: fatendumque sit errari ab aliis, in casibus particularibus, posse, iis etiam in rebus quas sibi divinitus traditas putant. Quare prudenti semper Prælatorum ac doctorum examini ac judicio omnia subjicienda sunt. Itaque, ut accidit in materia miraculorum, ita & revelationum. Negare universa miracula velle, temerarium & impium est, quanquam falsa aliqua miracula proferantur. Non minoris autem temeritatis, aut impietatis videtur esse, revelationes particulares generaliter rejicere velle, propterea quod falsæ aliquando evulgentur. Igitur regula certa tenenda hæc est, quam tradit Apostolus, *prophe- tias nolite spernere. Omnia probate. Quod verum est tenete.*

Sed ad rem nostram redeamus. Argumento modo adducto ad fidem Sanctarum virginum scriptis astruendam, quid responderi sapienter, aut qua ratione vis illius infringi possit, ego sane non video. Age enim quisquis ita animo comparatus es, ut his adjungendam esse fidem non putes: & vide in quas te demum angustias, si tibi quidem constare velis, conjicias. Horum enim unum dicendum tibi necessario est: aut his libris quos citamus, res quas dicimus, minime contineri: aut libros falso prædictis virginibus adscribi: aut si ab illis scriptos fatearis, denique mentitas esse, aut meras certe hallucinationes pro rebus veris scripsisse, dicere cogaris. Quoquo te veritas, temeritatis ut minimum notam non

D effu-

effugies . An negabis libris citatis cœlestes visiones ac revelationes contineri ? Sed libri extant, quorum lectione mendacii convinceris . An dubitabis , eos libros a Sanctis fœminis quibus adscribuntur vere fuisse profectos ? Scilicet dubitabis, num Theresia vitam ipsa suam obedientia cogente conscripserit ? At hoc si negare cupiam veniat in mentem, an minoris stultitiæ fore videatur, quam si dubitaretur num ipsamet Theresia in vivis aliquando fuerit ? Quum unum alio nihilo certius a prudentibus habeatur . Quid ergo, quum integrum non sit aut libros , aut librorum authores habere suspectos ; an dices has virgines scribendo mentitas esse ? aude ergo eas simul appellare improbas , hypocritas , impias : Ecclesiam damna, quæ mendaces ejusmodi æternis suppliciis dignas , adscripserit Cœlo . Non mentitas eas quidem ex consilio , sed tamen decipi potuisse dices . Ego vero interrogo , an a Dœmone deceptas credis ; an errore proprio ? a Dœmone ? hoc vero horrendum dictum est : an tu hoc probrum Sanctissimis virginibus inurere audeas ? Tibi illæ videlicet idoneæ videntur, quæ Diaboli ludibrium fuerint ? Tu tantum imperium spurcissimis spiritibus in Sponsas Christi castissimas fuisse censes, ut impune illis illudere potuerint ; easque ita fascinare , ut diabolica præstigia pro Christi muneribus & blanditiis habuerint ? Superest ut allucinatae fuerint , proprioque errore ductæ : minus quidem illud horrendum dictum , sed temeritatis tamen plenissimum . Hoc enim generaliter dicere, quid est aliud, quam eas Sanctas accusare dementiæ ? Quid enim esse dementius possit ,
quam

quam inania rerum simulacra mente conficta, pro rebus ipsis accipere; meraque somnia pro visionibus cœlestibus venditare? Quid stolidius, quam si quis existimet se Christum Dominum, aut B. Virginem, aliosve Sanctos præsentibus oculis cernere; cum absint penitus: se eos alloqui, interrogare, responsa accipere, qualia in prædictis codicibus scripta legimus; quum reipsa nihil eorum contingat, meraque ludificatio sit, animique inepte aberrantis hallucinatio? Sic delirasse Theresiam, sic Gertrudem, sic Mechtildem, sic Catharinam Senensem, sic insanisse Virgines toto orbe ingenio ac prudentia celeberrimas, & quidem non semel, aut iterum, aut certo ætatis tempore; sed sæpissime, sed per totam vitam ad extremum usque spiritum in stultitia permanisse: quis demum vir bonus ac Christianus, quis sanæ mentis sibi persuadeat? Ac illæ quidem rationes majus sane momentum habent, ad persuadendum vera esse ea, quæ scœminæ sanctitate conspicuæ de seipsis narrant, quam quidquid in contrarium ab adversariis dici solet. Quid vero dicunt, quid opponunt? Nam id quidem nosse & in medium afferre operæ pretium est. Unum ajunt: incredibilia prorsus esse, quæ narrantur. Equidem, quum legunt Dominum Jesum cor suum Sacrosanctum Divæ Catharinæ dono dedisse: Sanctam Gertrudem supra ipsum cor Jesu requievisse; ipsumque Jesum, quod mirabilius est, in cor Gertrudis ingressum esse: aliaque similia, quæ harum Sanctarum scriptis continentur: his vero se fidem adhibere posse negant. Ecquis enim tam hebes, tamque pueriliter credulus repe-

riatur, qui hæc serio putet esse vera? Hæc dicunt, hæc contracto supercilio quum dixerunt, securi sunt; quasi nihil reponi queat, quod eos a sententia vel leviter dimovere valeat.

Nos vero ut incredulos hujusmodi revincamus, respondemus: Primo, nihil cogere ut credamus ejusmodi gratias per Christum ipsum immediate ac corporaliter exhibitas esse. Id enim omne fieri potuit Angeli alicujus ministerio, ac per quasdam species exprimentes sensibiliter, quod Dei gratia in earum virginum cordibus operabatur. Quod certe ad minuendam credendi difficultatem aptissimum est. Verum ut in eorum sententia loquamur, quibus placet has gratias inusitatas, simpliciter & in sensu verborum proprio, uti narrantur, accipi debere: ita ut a Christo immediate profectæ & corporaliter exhibitæ credantur; respondemus secundo in hunc modum. Quum tota ratio qua se increduli tuentur, in credendi difficultate consistat, nos a ratione prius facta non discedentes, petimus utrum credibilius sit Sanctissimas virgines, quas appellavimus, aut mentitas ultro fuisse: aut a Dæmone deceptas: aut amentes denique fuisse? Peto, utrum credibilius sit Sanctos ac peritissimos rerum spiritualium magistros, qui virgines illas in via spiritus regebant, deceptos quoque fuisse; animique delirantis ineptias, ab actione divina discernere non valuisse? Utrum denique credibilius sit Ecclesiam in eo errore versatam esse, ut foeminas inanium fictrices visorum; deliras prope atque insanas; contemptu & irrisione dignissimas; denique quas inter personas

rationis compotes annumerare non liceat, Sanctorum numero tanquam cœlestis sapientiæ plenas solemniter adscriberet?

Verum enim vero ut contradicentes convincamus, eorumque opinionem infringamus, unicumque credendi impedimentum removeamus, asserere non dubito, inter gratias illas inusitatas, quæ de Sanctis memorantur, nihil esse, quod incredibile dici, aut videri debeat, si paulo attentius considerare velimus, quid amor Jesu Christi erga homines possit; quidve reipsa jam effecerit. Ego quidem quum animo mecum ipse reputare cœpi beneficia hominibus a Christo Jesu collata: ipsumque in primis contemplor Eucharistiæ Sacramentum; cætera ut verum fatear, quæ a Christi charitate, ac beneficentia Sanctis hominibus accidisse narrantur, quantumlibet mira & inusitata, mirari prorsus desino. Neque dubitare possum, quin omnes, qui ad hæc animum attenderint, in eadem mecum sententia futuri sint. Eos igitur cum quibus res mihi nunc est vehementer oro, ut ad hoc mysterium animum tantisper adjiciant: dicantque, quid sibi incredibilius, quid ab humano sensu, ac cogitatione remotius videatur, an Jesum cor suum Sacrosanctum Sponsæ castissimæ ac dilectissimæ dono dare, aliaque ejusmodi facere quæ de Gertrude, Catharina, aliisque virginibus referuntur: an Corpus suum quantum quantum est, adeoque & cor, & caput, & sanguinem, & animam, se denique totum, in cibum potumque vili homuncioni, ac peccatori tradere? Quæ consideratio ut sit efficacior: finge tantisper animo,

Eucharistiæ Sacramentum nusquam institutum ; nosque hujus mysterii fide plane carere : hoc rerum statu , si quis cœlestia beneficia commemorando , quæ a Domino virgini cuiusdam conferuntur , hanc gratiam inter cæteras afferret , nempe Dominum Jesum virginis illius gratia & amore , ut ne momento quidem temporis ab ea disjungi posset , seipsum specie panis velatum , sacraque inclusum pixide , illius potestati penitus commisisse : imo stupendo prodigio , ut se intimius illi conjungeret , seipsum hac specie tectum , manducandum illi quotidie præbere ; suaque illam carne , suoque Sanguine nutrire solitum. Quid hæc audiendo censeremus ? quid increduli nostri dicturi essent ? num commentum ullum absurdius , ineptiusve deliramentum afferri posse putarent ? atqui hoc ipsum quod hominibus divinam beneficentiam ignorantibus , Deique opera humano sensu metientibus , insanum , imo impium videri posset ; hoc inquam fecisse Christum jam fide divina tenendum est ; & quidem fecisse non pro amicis dumtaxat , qui cum Gertrude , Theresia , similibusque comparari possint : sed pro cunctis promiscue fidelibus , quantumvis negligentibus , & in amore Dei torpentibus . Hæc si quis animo reputaverit , huic ego cæteras gratias in sanctos cœlitus congestas nunquam incredibiles visum iri certo scio.

Jam vero si hoc semel extorserimus , ut Sanctorum dictis ac scriptis , in iis saltem rebus quas de se ipsi commemorant , fides adhibenda sit : multum quidem omnino profecimus : cætera enim , quæ in præsentia cupimus ,
fa-

facillime sequuntur. Quippe quibus argumentis demonstratum est, negari sine ingenti temeritate non posse, quin cœlestes revelationes olim sanctis hominibus vere obtigerint: iisdem plane conficitur, temeritate quoque non carere, si quis in dubium vocet, similes gratias his quoque temporibus contingere. Siquidem personas sanctitate illustres hac etiam ætate vixisse certum est: quæ ipsæ quoque Dei instinctu, ex consilio pariter & imperio Prælatorum, ac confessoriorum virorum Sanctorum ac sapientium, cœlestes illustrationes, gratias, ac revelationes, divinitus acceptas scripto tradidere: quæ post mortem typis editæ, non secus ac illæ antiquæ summa cum admiratione, animarumque fructu leguntur: De illis autem jure optimo idem confici argumentum potest, quod de prioribus confecimus. Servata utique debita proportione, quam intercedere æquum est, inter virgines Cœlo ab Ecclesia asertas, aliasque, quæ hoc eodem honore nondum dignatæ sunt. Videlicet credi prudenter non posse generaliter loquendo, personas illas aut mentitas ultro, aut turpiter deceptas & allucinatas; quum id, et eorum sanctitati, et sapientiæ repugnet. Atque ita reliquum est ut fateamur fidem mereri, quæ scriptis suis commendarunt. Quæ persuasio bene stat cum hoc alio prudente judicio, quod in casibus particularibus errari ab illis possit. Ut antea dictum est. Atque hoc argumentationis genus efficacissimum semper, atque evidens futurum est, quoties et personam vera sanctitate fuisse præditam, et res quæ afferuntur, vere ab ipsa profluxisse constabit. Maxime

xine quando certæ aliæ quædam circumstantiæ concurrunt ad assensum extorquendum validissimæ .

Inter cæteras autem personas in quas hæc omnia cadere certo possunt, ut aliquando tandem ad rem nostram veniamus, enitet in primis virgo illa Sanctimonialis Parodiensis, de qua superius diximus. Scripsit enim ipsa quoque, jubentibus ac cogentibus superioribus, cœlestes gratias quæ sibi divinitus obtigerant: in quibus non solum revelatio qua de agitur, una cum aliis id genus beneficiis, continetur; sed præterea ex illis aperte cognoscitur eam virginem ad opus præsens electam a Deo & destinatam fuisse, infinitisque donis ad illud perficiendum præparatam ac dispositam. Extant autem hæc scripta ipsius sanctimonialis manu confecta, in Monasterio Parodiensi, Episcopi Augustodunensis D. De Dromenil autoritate ex forma juris recognita; et a Commissario ab eo deputato, solemniter, ut fieri solet, subscripta, propriâque notâ insignita. Eorum autem exemplum accuratissimum, & authenticum, ad nos a dicto Monasterio transmissum, sub hujus libelli finem, quemadmodum jam promisimus, summa fide in latinum translatum exhibebimus. Itaque de scriptis quidem nullum esse dubium potest. Quod vero ad vitæ sanctimoniam attinet, ea evidentissima redditur, tum eorum testimoniis qui cum illa vixere, præsertim Superiorum ac Prælatorum, qui personæ sanctitatem demirati, dum viveret, post ejus obitum prædicare non cesarunt (hæc porro testimonia in scriptis habemus, & proferemus): tum judicio virorum pietate insignium, qui

qui animam ejus rexere : in quibus eminet P. Claudius la Colombiere, cujus judicium maximi semper ponderis erit, apud eos certe qui hominis merita noverunt. Ille vero quid in ea re senserit, scripta ejus quæ superius retulimus, aperte testantur. Verum quæ fuerit hujus virginis quamque sublimis in virtute perfectio, nullo ex alio capite certius dignosci potest, quam ex illius vitæ actis, quæ postea integra referemus. Interea hoc unum id loci afferre placet, ex quo jam tota illius vitæ ratio quam perfecta fuerit, certo certius conjicere licebit. Nimirum multos ante mortem annos, de Confessarii & Superiorum consensu, votum maxime arduum emiserat illi propemodum simile, quod a S. Theresia factum cum admiratione legimus: quo voto se summo Deo obstrinxit, acturam se in rebus omnibus, quicquid demum divinæ majestati gratius futurum cognosceret. Quod quam perfectissime expletum ab ea sit, ii testantur qui cum illa simul vixere. Huc accedit fama, & opinio sanctitatis mortem illius consecuta: qua, totâ jam Europâ, tam in universo suo ordine, quam apud alios omnis conditionis homines, illos præsertim qui sacro cordis Jesu cultui addicti sunt, celebris est. Tam præclaram vero illustremque famam habere Deus non fineret sceminam mendacem, aut inanium visorum fictricem. Deceptio siqua est, serius ocyus demum cognoscitur; neque contigit unquam ut qui errore sunt ducti, diu pro sanctis habiti sint, maxime post mortem, quæ memoriam omnium hominum extinguit, præter quam justorum & amicorum Dei. Adjiciemus ad cumulum

E mi-

miracula quibus Deus famulae suae sanctitatem testatam voluit, quorum unum inter caetera illustrius, rationeque authentica ab ordinario loci recognitum sub finem cum aliis actis exhibebimus. Denique ipsa cultus Sacrosancti cordis Jesu institutio, cujus author haec virgo fuit; ipsiusque Sanctissimi cultus incrementa, ac progressus, qui omnem vicere expectationem, argumento sunt, quo haud scio an aliud evidentius esse possit, ejusmodi consilium vere a Deo profluxisse. *Nam si esset ex hominibus consilium hoc, dissolveretur: si vero ex Deo est, nemo poterit dissolvere illud. Act. 5.*

Et his quidem omnibus attendere par esset eos, qui ignorantiam rerum, sibi que plus aequo sapientes, cultui Sacratissimo sese hactenus opposuere. Quos ego, si qui adhuc ejusmodi sunt, ut errorem tandem agnoscant, Deique consiliis obsistere cessent, vehementer opto; hortorque, ut prudentiam eorum pietatemque imitentur, qui quum adhibito diligenti examine, nil nisi pium ac sanctum in cultu praedicto repererint: fortissimaque adesse argumenta viderint, quae suadeant Christum vere illius fuisse authorem: prudenter veriti ne dum proprium judicium pervicacius fortasse sequuntur, divinae re ipsa voluntati, non sine gravi ipsorum periculo, resisterent; omnem contentionem abjecere: ac pium denique officium amplexi, alios etiam ad idem faciendum impellere, ad Jesu Christi gloriam, non desinunt.

CAPUT IV.

*Quæ & qualis sit natura Sanctissimi cultus
proponitur, & explicatur.*

QUum revelatio coelestis, de qua diximus, principium sit, atque origo præcipua Sanctissimi Cultus cordis Jesu; ex eo utique fonte petendum est quicquid ad hoc pietatis exercitium pertinet: sive naturam illius explicare, seu modum in praxi tenendum tradere velimus. Inspicienda ergo hæc ipsa revelatio est, atque ex ipsis Christi Jesu verbis tota ipsius cultus natura, si fieri potest, eruenda & explicanda. Neque vero id factu difficile erit, cum & verba Jesu clarissima sint, & omnia ad dictum cultum pertinentia complectantur. Itaque revelatio quidem fuit ejusmodi: eam enim iterum hoc loco referre, ut ob oculos sit, omnino juvabit.

Nihil præstare potes quod mihi futurum sit acceptius, quam si illud perficias quod te jam sæpius antea monui. Tum cor suum Sacrosanctum detegens: vides inquit cor meum, cor illud tanto hominum amore succensum, ut nihil prætermiserit, viribus exhaustis penitus atque consumptis, quo amorem hunc immensum certissimis signis testatum eis relinqueret. Eorum tamen pars maxima usque adeo se mihi gratos amicosque non exhibent; ut me etiam injuriis, contumeliisque in hoc amoris mysterio affidue laceffant. Quod eo etiam acerbius accidit, quod a personis mihi dicatis talia quoque pati cogor. Itaque

E 2 a te

» a te requiro, ut feria sexta, quæ post octavam festi corpo-
 » ris mei proxima sequitur, cordi meo colendo peculiari-
 » ter sit dicata: qua die ad sacram mensam accedendo inju-
 » ria cordi meo in Altaris mysterio inflictæ, eo maxime
 » tempore quo palam fidelium venerationi expositus sum,
 » violati honoris reparatione sarciantur. Et quidem spon-
 » deo, eos omnes qui hoc honore cor meum afficient, ipsius
 » Divini cordis influxu, cœlestium gratiarum copia fore
 » cumulandos.

Ex quibus omnibus clarissime patet Christi Jesu
 consilium esse, ut novum quoddam religionis officium
 erga cor suum instituat. Hoc enim ipsum est quod se-
 vehementer cupere dicit: hoc nihil sibi acceptius præ-
 stari posse declarat: eam ob rem servum suum adiri
 jubet, eique suo nomine præcipi, ut omni ope connita-
 tur, quo officium illud stabiliatur. Porro de corde Jesu
 non translative sumto, sed in propria ac nativa signifi-
 catione intellecto, videlicet ut est pars Corporis Christi
 nobilissima, hîc agi, evidens est ex ipsa Christi Jesu
 actione, qua cor suum detegit, monstratque: *cor suum*
detegens: vides inquit cor meum &c. De hoc certe corde
 loquitur, quod detegit ac monstrat: huic ipsi cultum
 adhiberi postulat: neque vox illa (*Cor*) sæpius a Christo
 Jesu in hoc sermone repetita aliter accipi ullatenus po-
 test, quin verba de se perspicua, per vim in alienam si-
 gnificationem detorqueantur. En tibi igitur quæ sit
 res, quam Jesus colendam proponit: nimirum cor suum
 Sacrosanctum. Jam vero ratio propter quam cor illud
 Sanctissimum coli maxime debeat, sequentibus verbis

ex-

exprimitur. *Vides cor meum, cor illud tanto hominum amore succensum, ut nihil prætermiserit, viribus exhaustis penitus atque consumptis, quo amorem hunc immensum certissimis signis testatum eis relinqueret. Eorum tamen pars maxima usque adeo se mihi gratos amicosque non exhibent; ut me etiam injuriis, contumeliisque laceffant.* Itaque cor Jesu in hoc religionis officio considerari debet, ut est amore hominum succensum, & ab ipsis tamen hominibus impie ingratis crudelissime offensum. Eaque potissimum duplici ratione moveri debemus ad amantissimum cor redamandum: injuriasque quibus afficitur compensandas, & abolendas. Qua autem ratione id fieri Jesus velit, ipse declarat his verbis, *a te requiro, ut feria sexta, quæ post octavam festi Corporis mei proxima sequitur, cordi meo colendo peculiariter sit dicata: quæ die ad sacram mensam accedendo, injuriæ cordi meo inflictæ violati honoris reparatione sarciantur.* Quæ verba præcipuum quidem novi exercitii actum a Christo requisitum comprehendunt, sed non unicum: aliis enim rationibus cor Jesu coli posse ac debere, ex dicendis in decursu palam fiet.

His præmissis ac necessario notatis. Cultus Sacrosanctus cujus naturam inquirimus, sic definiri ac describi posse videtur. Exercitium erga divinissimum cor Jesu, spectatum ut est amore hominum ardentissimum; simulque ob injurias quibus ab illis ipsis hominibus impie ingratis appetitur (olim) afflictissimum. Quo exercitio cordi illi Sacrosancto cultus peculiaris adhibetur, ejus dignitati, amoris, & afflictioni æqua proportione respondens.

Explicanda definitio est, omniaque, quæ huc perti-

nent in clarissima luce, quoad fieri poterit, collocanda. Primo: *exercitium erga cor Jesu*. Notandum, alia multa pietatis officia jamdiu in Ecclesia esse constituta, quæ quum inter sese diversa sint, tamen unum Jesum respiciunt. Aliud siquidem Corpus ejus; aliud sacra vulnera; aliud crucem; aliud nomen ipsum spectat. Pium vero officium de quo in præsentia agimus, cor ejusdem Jesu respicit. Apparet autem evidentissime cor illud divinissimum nihilo minus aptum esse, dignumve, cui cultus peculiaris deferatur, quam illa priora: neque opponi quidquam ulla ex parte potest contra cultum cordis Jesu, quod idem contra cultum Corporis, vulnere, Crucis, nominis, opponi pari, aut etiam potiori jure non possit: ut facile patebit consideranti. Verum ut & dubitationibus ignorantium occurratur, & cavillatorum tricus locus omnis, quoad fieri potest, præcludatur: observandum est, habendumque diligenter præ oculis, cor Jesu in hoc pietatis officio nequaquam spectandum esse, veluti si res quæpiam esset inanima, sensuque vacua; sed spectari debere vivum, sentiens, cognoscensque, quatenus nimirum animæ Jesu & personæ divinæ intime conjunctum est. Itaque cor Jesu non solitarie sumtum, non separatum ab iis rebus, quibus indissolubili nexu sociatur considerandum est; sed quatenus cum anima Jesu, ejusdemque divina persona rem unam quodammodo in ratione objecti constituit. Quæ res adoranda plane atque divina, conflata scilicet ex corde Jesu, ipsiusque anima, filiique Dei persona; adjunctis etiam gratiis omnibus, cœlestiumque charismatum thesauris, ac virtuti-

tutibus omnibus, affectionibusque hujus Sacrosancti cordis propriis; ipsa ipsa est res, quæ venerationi fidelium proponitur. Ex quo necessario consequitur id quod diligenter adverti oportet, ut quicquid cordi Jesu honoris defertur, id totum ad Christi personam pertineat; & vicissim in cor redundet quicquid honoris personæ tribuitur. Non secus ac si quis honorem adhibeat homini viventi, non is sane animæ dumtaxat honorem adhibere censendus est, aut soli corpori; sed utrique parti indivisim, propter intimam utriusque conjunctionem. Apparet præterea quam vere & proprie de corde Jesu ita spectato dicatur, & quod amet, & quod injuria afficiatur, & quod doleat, cæteraque ejusmodi. Denique quam congruenter ad illud idem cor & sermo dirigi possit; & adhiberi preces; & omnis denique deferri cultus cujus persona capax est: quum quicquid ad cor dirigitur, ad personam, quæ eodem corde vivit æque dirigi necesse sit. Et quidem ad hæc prorsus non attendisse oportet eos, quibus ista ratio cor Jesu colendi displicuit: qui videntur plane non aliter cor Jesu considerasse, quam ut frustum carnis emortuum, nullo sensu, nulla cognitione præditum, nulla animæ, nulla divinitatis habita ratione.

Sed jam cæteras definitionis partes persequamur. Sequitur illud: *spectatum ut est amore hominum ardentissimum simulque ob injurias quibus ab illis ipsis hominibus impie ingratis appetitur afflictissimum*. Nempe cor Jesu in hoc exercitio, sub hac duplici ratione spectari debet. Primum ut est amore hominum plenissimum: amore
in-

inquam illo immenso, quo incitatus amantissimus Dominus, & cætera omnia hominum causa præstitit; ipsumque in primis Altaris mysterium instituit. Neque certe alia consideratio efficacior esse potest ad amorem nostrum huic divino cordi conciliandum. Quemadmodum enim illius cum divina verbi persona conjunctio, supremam cum hominum, tum Angelorum venerationem exigit: ita consentaneum est, ut amor quo ardet erga homines, ipsum eisdem hominibus amabile, charumque reddat.

Qua in re hoc ponderandum occurrit, nempe cor humanum, quamvis ad amorem spiritualem procreandum nihil de suo proprie conferat; tamen ad procreationem amoris sensibilis, qui ad spiritualem naturaliter consequi solet, plurimum omnino contribuere: quæ est doctrina D. Thomæ opusc. de dilect. Dei. C. 19. ubi explicans præceptum amandi Deum *ex toto corde*; hæc habet. *Sicut naturale igni calere est: ita naturale est cordi amando ardere. Vita cordis amor est. Et ideo impossibile est ut sine amore sit cor, quod vivere querit.... Cor ergo, quod est secundum philosophum originale domicilium vite naturalis, excitatur præcepto: ut suo modo cooperetur ad eliciendum actum vite gratuite.... est etiam cor secundum Arist. primum organum sentiendi, & ideo congrue primi mandati actio ab ipso & per ipsum debet sensibilis fieri.* Ergo ex S. Doctore, cor vere suo modo cooperatur ad eliciendum amorem, seu, quod in idem recidit, est verum comprincipium suo modo, amoris. Et observare libet, ad hunc amorem sensibilem
aut

aut augendum aut minuendum, non parum conferre temperationem naturalem ipsius cordis, quæ in variis personis varia est. Hæc autem omnia locum habere etiam in amore supernaturali certum est, tum ex doctrina Doct. Angel. modo tradita, tum experientia sanctorum, in quorum videlicet cordibus effectus admirabiles, ac prodigio similes amorem divinum produxisse constat; scitur quid ea in re S. Philippo Nerio contigerit, cujus sinus vi & impetu amoris in corde agentis, duabus elatis costulis ampliatus est. Quid Petro de Alcantara, quid Xaverio, quid Stanislao Kofka, aliisque ejusmodi bene multis, quorum ardores pectoris, ex amoris flammis e corde prodeuntibus, concepti, aëre frigido captando, aut aqua ingesta temperare necesse fuit. Quid S. Theresiæ, cujus cor ignito jaculo Angelus transverberavit, non ficto aut imaginario vulnere, sed reali, adeo ut in corde mortuo Abulæ asservato, etiam num appareat. Quid S. Gertrudi, in cujus corde suæ stigmata Passionis Jesus impressit. (vitæ l. 2. c. 4.) Quid B. Claræ de *Montefalco* in cujus corde instrumenta Passionis insculpta cum intuituum admiratione adhuc visuntur. Quid Catharinæ Senensi, cujus cor Dominus cum suo commutare dignatus est. Quid Catharinæ Genuensi, cujus cor tanto amoris incendio jugiter ardebat, ut partes tum pectoris tum dorsi cordi respondentes sensibili vulnere quasi fauciatae apparerent. (vitæ c. 37.) Quid ven. mat. Mariæ de incarnatione (de qua postea) cujus cor Jesus ita cum suo arctissime conjunxit, ut ex

F utro-

utroque unum quodammodo conflaverit (vitæ l. 1. c. 17.) Denique quid aliis innumeris Sanctis , quorum vitæ acta manibus omnium teruntur , & quorum Catalogum texere infinitum esset . Eorum autem , qui similia patiuntur , hæc una vox est : cor amando ita vehementer affici , ut ex illo , tanquam ex fonte , amor erumpere videatur ; idque nonnunquam tanto impetu , ut cor quodammodo dirumpi , & in frustra diffilire sentiantur .

Jam vero ratio hujus nostræ animadversionis hæc est : quia anima , quæ præcipuum quidem amoris etiam sensibilis principium est , quandiu corpori est alligata , nihil efficit , in eo actuum genere , se sola & sine confortio corporis , cujus videlicet variis partibus ceu totidem instrumentis utitur . In amore autem illo sensibili producendo præcipuum , nobilissimumque animæ instrumentum cor esse , ignorat nemo . Ergo quemadmodum anima ope oculorum videre dicitur : audire ope aurium : ita ex æquo amare ope cordis dicenda erit : & qua ratione de oculo vere dici potest ac debet , quod videat ; de aure , quod audiat : eadem prorsus fatendum est de corde vere dici quod amet . Quæ opinio ita omnium hominum ubique terrarum degentium menti insidet , ut apud omnes gentes cor principium ac propria sedes amoris habeatur , & dicatur . Imo vero tanta est cordis humani cum amore conjunctio , ut una eademque res , communi hominum existimatione , esse videantur . Certè quidem uno eodemque vocabulo *cor* et *amor* exprimi ac confundi solent : sic dicitur ama-

re Deum ex toto corde : cor suum Deo præbere : cor a rebus creatis abstrahere : aliaque ejusmodi sexcenta, quæ in divinis scripturis æque ac profanis, usuque hominum quotidiano communia sunt, in quibus cor pro amore sumi & usurpari videmus. Sed quoquo modo illa se habeant : de hoc certe a nemine ambigi potest, cor humanum, cum ab aliis animi commotionibus, tum vero maxime ab amore vehementer affici. Quis enim hoc expertus non sit, variæ cordis affectiones quam exacte respondeant variis animi amanti dispositionibus? Animo enim in absentia rei amatae desideriis æstuante, anxioque & inquieto, æstuat ipsum quoque cor, angiturque inquietumque est : animo expectatione languente, languet etiam cor & contabescit. Quum vero animus re amata fruens, ardenti amore incensus præ dulcedine liquefieri quodammodo videtur ; simili prorsus affectione cor calet, accenditur, exquisitoque voluptatis sensu perfunditur. Contra vero si contingat animum mœrore atque tristitia confici, quum scilicet negligi amorem suum, aut sperni sentit ; aut quum personæ amatae malis, aut periculis commovetur ; tum cor item affligitur, comprimitur, mirumque in modum torquetur, quæ omnia ac similia nemo est qui propria edoctus experientia certo cognoscere non possit.

Hinc vero legitima consequentia deducitur, quod quum amor, quo Dominus Jesus (qua homo est) Deum Patrem, ipsosque homines persecutus est, conceptus fuerit secundum modum naturæ humanæ proprium ; deducitur inquam, quod ad amorem spiritualement, qui in

anima Christi vehementissimus fuit, amor sensibilis in pari gradu naturaliter in corde consequi debuerit: præfertim quum cordis Christi temperationem ad amandum, præcipua quadam ratione effectam fuisse, fides & ratio clament. Quæ opinio luculenter confirmari potest, ex dolore sensibili concepto ob peccata hominum, quem constat ex dolore spirituali animæ in cor Jesu derivatum: qui quam intensus fuerit, Jesus stupendis illis effectibus qui in horto contingere, toti Ecclesiæ manifestum esse voluit. Neque enim credere fas est, cor illud sacrosanctum minus ab amore, ad quem præcipue effectum erat; quam ab alia ulla affectione commotum fuisse. Itaque dicendum omnino est, cor illud divinissimum ad hujus amoris sensibilis, & quidem ardentissimi & tenerrimi procreationem, tanquam veram ac propriam causam, plurimum contulisse; similesque prorsus commotiones (omni seclusa imperfectione) expertum fuisse, quas cæterorum hominum corda, quum amant, naturaliter experiuntur. Quæ consideratio, ut prædiximus, non potest non esse efficacissima ad amorem nostrum cordi divinissimo conciliandum. Quis enim tam durus tamque inhumanus sit, qui cor amantissimi Servatoris contemplans amore nostri incensum; desiderii salutem nostram spectantibus æstuans; mœrore ac tristitia ob peccata nostra, cæteraque mala nobis impendentia confectum; quis inquam cor Jesu sic affectum attente contemplans contineat sese, quin tam suavissimum tamque amantissimum cor redamet, intimisque sensibus complectatur.

Ve-

Verum ad naturam sanctissimi cultus perfecte intelligendam minime sufficit cor Jesu considerasse, ut est divinitati conjunctum, & insuper amore hominum plenissimum; eaque duplici ratione, adoratione nostra & amore dignissimum; sed considerari ulterius debet quatenus ingrato hominum animo crudelissime offensum, injuriisque atrocissimis appetitum, eaque ratione non amore tantum nostro, sed commiseratione, si ita loqui fas est, ac dolore nostro vere dignum. Scilicet cor Jesu immenso quodam amore homines complectitur: at amor ille immensus licet, qui omnium corda inflammare, atque ad Jesum adjungere debuit, negligitur passim ab hominibus; itaque contemnitur, ut de eo maxima pars, ne cogitent quidem; tantum abest, ut debitis grati animi significationibus prosequantur. Imo vero quæ hominum fuit incredibilis durities, summaque impietas, Jesum benefactorem amantissimum, in medio nostri in Eucharistia commorantem, injuriis, probris, ac convitiis insecuti sunt. Quid enim aut ab hæreticis, aut ab impiis plerumque Catholicis contra Jesum in sacramento latentem nefarie commissum non est? Quam indecore, quam indigne habitus est? quam inhumaniter ac barbare sexcentis in locis tractatus? En tibi igitur ex altera quidem parte cor Jesu ineffabili amore succensum; ex altera vero homines ingratos, excordes, ferreos, qui tanto amore adeo non tanguntur, ut ipsum Jesum injuriis etiam laceffere non desinant. Quis vero hoc reputando non commoveatur? quis non indoleat? quis afflictissimi cordis mœrorem abstergere

quoquo liceat modo non cupiat, illatas injurias expiando, & quoad ejus fieri potest, honoribus adhibitis compensando? Atque illa quidem consideratione moveri fidelium animi debent, ad illam, quam Jesus exigit, violati honoris reparationem suo ipsius sacrosancto cordi exhibendam.

Et hæc hoc loco dicta sufficiant, ut cultus erga cor Jesu tota natura intelligi queat. Cætera enim, quæ definitione allata continentur, vix difficultatem habere ullam possunt: si quæ vero reliqua sit, facillime in decursu expedietur.

CAPUT V.

Cultum Cordis Jesu, & cultum Sanctissime Eucharistiæ inter se differre.

FUere, qui horum cultuum, dixere nullam esse differentiam, ideoque cultum cordis Jesu, rejiciendum censebant; tanquam si novum nomen induceretur sine re, quod frustraneum sit. Verum hæc existimatio, quantum absit a vero, ii facile judicabunt, qui ea legerint, quæ de natura cultus cordis Jesu jam præmisimus. Apparet nimirum hæc duo religionis officia maxime inter se differre: quippe quæ differant & objecto, ut vocant, materiali, seu re quæ colenda proponitur; & objecto formali, seu ratione quæ ad colendum permovet; Et denique fine, propter quem instituta sunt; atque ita ex omni prorsus capite differunt unde pius aliquis cultus ab alio

alio cultu differre potest. Quæ demonstrare facillimum est. Nam primo, objectum materiale cultus cordis Jesu, seu res quæ illo officio colenda proponitur, est cor Jesu, nulla corporis habita peculiari ratione: in cultu vero sacrosanctæ Eucharistiæ, objectum materiale est corpus Jesu, nullo vicissim cordis habito peculiari respectu. Deinde in cultu sacrosanctæ Eucharistiæ, ratio quæ movet ad colendum, est divini corporis dignitas, excellentiaque infinita: ratio vero propter quam cor Jesu colitur, præter excellentiam quam habet cum corpore communem, aliasque prærogativas ipsi speciales, de quibus dictum est; ratio inquam peculiaris, ac præcipua est amor divinus, quo cor illud sacrosanctum erga homines incensum est. Denique finis in cultu illo solemnium sacrosanctæ Eucharistiæ propositus, hic est: ut nimirum Jesu inter homines residenti debitus adhibeatur honos, gratæque dignæ pro tanto beneficio, amoreque rependantur. Huc spectant omnia ab Ecclesia in honorem tanti mysterii instituta: huc festi dies; huc solemnes supplicationes; huc templorum ornamenta. In cultu autem sacrosancti cordis Jesu finis propositus in hoc præcipue consistit, ut amor Jesu ab ingratis hominibus repudiato, faciamus satis voluntaria expiatione ad cor Jesu, hujus amoris principium, directæ; cæterisque omnis generis honoribus, quibus injuriæ amantissimo cordi inflictæ eluantur, & compensentur: quem finem nullo modo proprium esse cultui sacrosanctæ Eucharistiæ ex hoc facile intelligi potest, quod sine ejusmodi fine cultus sacrosanctæ Eucharistiæ, integer
plane

48 DE CULTU SACROSANCTI
plane subsistere potest. Nam si fingas, Jesum, nunquam
in Eucharistia ulla fuisse violatum injuria; adhuc tamen
cultus SS. Sacramenti nulla ex parte diminutus subsi-
stet: tum enim & festos dies celebrari, & solemnes sup-
plicationes institui, cæteraque quæ in usu sunt, eodem
plane modo fieri deceret, ad gratiam Jesu referendam,
nostrique amoris & grati animi publicas significatio-
nes edendas. Secus vero est de cultu cordis Jesu, qui
ideo institutus est, ut hoc sacrosanctum cor, peculiari
veneratione ac amore prosequamur; inflictasque amo-
ri illius injurias, compensemus & expiemus.

